

การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ธนะวัฒน์ วรรณประภา¹

มหาวิทยาลัยบูรพา

นคร ละลอกน้ำ

มหาวิทยาลัยบูรพา

วีระพันธ์ พานิชย์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ฐิติชัย รักบำรุง

มหาวิทยาลัยบูรพา

ณฐภาพ สมคิด

มหาวิทยาลัยบูรพา

บทความวิจัย

รับต้นฉบับ: 27 กรกฎาคม 2564 วันที่แก้ไข 5 มกราคม 2565 วันตอบรับ: 12 มกราคม 2565

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามรูปแบบการประเมินซีบีบี (CIPP Model) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลปีการศึกษา 2562 เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 38 คน จำแนกเป็น อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 4 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 คน นิสิตปริญญาโท จำนวน 9 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 18 คน และผู้ประกอบการ จำนวน 3 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 5 คน จากอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ประกอบการเอกชน และนิสิตปริญญาโท รวมทั้งสิ้น 43 คน เครื่องมือสำหรับการวิจัยได้แก่ แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามการประเมินหลักสูตร ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .980 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาพรวมการประเมินหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.37, S = 0.98$) โดยมีผลการประเมินระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ ($M = 4.72, S = 0.91$) ด้านปัจจัยนำเข้า ($M = 4.53, S = 0.79$) สำหรับด้านผลผลิต และด้านบริบทมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($M = 4.47, S = 0.78; M = 4.20, S = 1.09$ ตามลำดับ)

2. ผลการสนทนากลุ่ม พบว่า ควรมีการปรับปรุงรายวิชาพื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานทางการศึกษาและปรับเพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิทยาการคำนวณในหลักสูตรใหม่

คำสำคัญ: การประเมิน หลักสูตร เทคโนโลยีการศึกษา

¹การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึง ธนะวัฒน์ วรรณประภา มหาวิทยาลัยบูรพา E-mail: thanawat@go.buu.ac.th

AN EVALUATION OF THE MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL TECHNOLOGY (REVISED A.D. 2016)
FACULTY OF EDUCATION, BURAPHA UNIVERSITY

Thanawat Wannaprapha¹

Burapha University

Nakhon Lalognum

Burapha University

Weerapun Panich

Burapha University

Thitichai Ruckbumrung

Burapha University

Nathapob Somkid

Burapha University

Research Article

Received: 27 July 2021 Revised: 5 January 2022 Accepted: 12 January 2022

This research aimed to study an evaluation of the master of education program in educational technology (Revised A.D. 2016) according to the CIPP Model assessment. The samples include course teachers, instructors, master's degree students, school administrators, and private entrepreneurs in the academic year 2019. The quantitative data were collected from 38 people consisting of four lecturers, five instructors, eight students, 18 institution administrators, and three private entrepreneurs. The qualitative data were collected from five people gained from 1 person per group. Research tools include guidelines for group discussion and questionnaires (reliability=.980). Statistics used in data analysis include mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that

1. The overall is suitable a high level ($M = 4.37$, $S = 0.98$) it was found that has the highest level of evaluation in 2 areas which are the process ($M = 4.72$, $S = 0.91$) and the inputs ($M = 4.53$, $S = 0.79$). The production and context results were at a high level ($M = 4.47$, $S = 0.78$; $M = 4.20$, $S = 1.09$).

2. The group discussion results revealed that the foundation course should be improved for those without a bachelor's degree in education, and the content related to computational science in the new curriculum should be adjusted.

Keywords: Evaluation, Curriculum, Educational Technology.

¹Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Thanawat Wannaprapha
Burapha University E-mail: thanawat@go.buu.ac.th

บทนำ

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้เปิดรับนิสิตเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 ซึ่งสภามหาวิทยาลัยบูรพาให้ความเห็นชอบหลักสูตรเมื่อคราวการประชุมครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2559 ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา, 2559) ได้มีการใช้หลักสูตรมาเป็นเวลา 4 ปีการศึกษา จึงต้องมีการประเมินการใช้หลักสูตร และให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตอยู่เสมอ

หลักสูตรเป็นแผนการจัดการศึกษาที่ประมวลเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ และกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ, 2561) เมื่อหลักสูตรได้ใช้มาระยะเวลาหนึ่งแล้ว บริบทต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรย่อมไม่ทันสมัย ไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้ผลผลิต เมื่อเป็นเช่นนี้จึงจำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรหลังจากมีการใช้หลักสูตรไประยะเวลาหนึ่งแล้ว เป็นการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรและประเด็นการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554 อ้างถึงใน สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ, 2561) เพื่อตรวจสอบว่าหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกันหรือไม่ การประเมินหลักสูตรช่วยให้สาขาวิชามีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรในส่วนที่เป็นจุดอ่อน ซึ่งปกติหลักสูตรมีการปรับปรุงตามวรอบทุก ๆ 5 ปี หากดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามผลการประเมินหลักสูตรย่อมส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถาบัน บุคคลภายนอกมองว่ามีหลักสูตรที่ทันสมัยเป็นผู้นำในศาสตร์สาขานั้น ๆ

การประเมินหลักสูตรด้วยรูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam และคณะ (1971) เป็นการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการประเมินต่อเนื่องครอบคลุมกระบวนการเรียนการสอนและการประเมิน เป็นการประเมินความก้าวหน้าและประเมินสรุปรวม สามารถใช้ควบคู่กับการบริหารหลักสูตรเพื่อช่วยในการตัดสินใจ เป็นการประเมินแบบนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง องค์ประกอบของการประเมินครอบคลุม 4 ด้าน ดังนี้ 1) การประเมินด้านบริบท (context evaluation) 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (input evaluation) 3) การประเมินด้านกระบวนการ (process evaluation) และ 4) การประเมินด้านผลผลิต (product evaluation) (มารุต พัฒนาผล, 2556)

ผลของการประเมินหลักสูตรนั้น ผู้บริหารหลักสูตรสามารถนำผลที่ได้ไปประกอบการพัฒนาหลักสูตรในครั้งถัดไป โดยคำนึงถึงผลการประเมินหลักสูตรตั้งแต่ศึกษาบริบท ปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และผลผลิตของหลักสูตร โดยที่ผลผลิตจะเป็นเครื่องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต อีกทั้งปัจจุบันปัจจัยด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่มีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในลักษณะของออนไลน์ ผู้บริหารหลักสูตรจำเป็นต้องนำมาพิจารณาจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมด้วย

ภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) ตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model เพราะต้องการทราบความเหมาะสมของการใช้หลักสูตรในมุมมองของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการที่เกี่ยวข้อง และผลผลิต

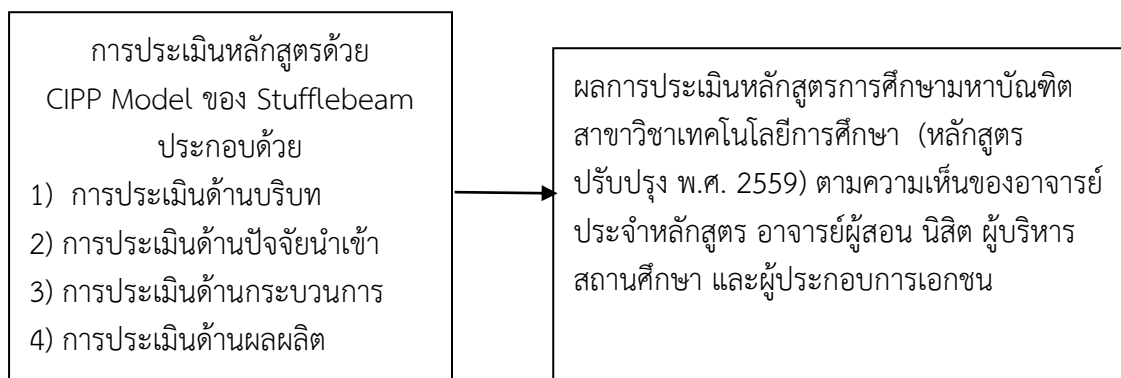
ที่ได้รับจากการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินทั้ง 4 ด้านไปใช้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับผลการประเมิน รวมทั้งสภาพบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน และอนาคต การประเมินหลักสูตรด้วย CIPP Model จะช่วยสะท้อนผลการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model โดยมีประเมิน 4 ประเด็น คือ การประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต

ฐานคิดสำหรับการดำเนินการวิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยใช้ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบสำหรับการวิจัย คือ ทฤษฎีการประเมินหลักสูตร การประเมินหลักสูตรด้วยรูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam และคณะ (1971) มีองค์ประกอบของการประเมินครอบคลุม 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การประเมินด้านบริบท 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินด้านกระบวนการ และ
- 4) การประเมินด้านผลผลิต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย

ผู้วิจัยศึกษาและเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สำหรับการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบออนไลน์ร่วมกับการใช้แบบสอบถามที่เป็นกระดาษ โดยใช้ Snowball Sampling Technique และการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 38 คน ดังนี้ 1) อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) จำนวน 4 คน 2) อาจารย์ผู้สอน จำนวน 3 คน 3) นิสิตระดับปริญญาโท จำนวน 8 คน 4) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน และ 5) ผู้ประกอบการเอกชน จำนวน 3 คน ส่วนที่ 2 สำหรับการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ประกอบการเอกชน และนิสิตปริญญาโท ปี 3 รวมเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและวิธีการสนทนากลุ่ม จำนวนทั้งสิ้น 43 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถาม เป็นลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 5 ฉบับ ดังนี้ แบบสอบถามอาจารย์ประจำหลักสูตร แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน แบบสอบถามผู้บริหาร

สถานศึกษา แบบสอบถามผู้ประกอบการเอกชน และ แบบสอบถามนิสิต ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการพัฒนาและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร รูปแบบการประเมินหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2) ศึกษาเล่มหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) เพื่อศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรให้มีความชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ปรัชญาของหลักสูตร ความคาดหวังของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ เป็นต้น ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเล่มหลักสูตรไปหลอมรวมกับแนวคิดของการประเมินหลักสูตรตามแนวคิด CIPP Model เพื่อสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามได้อย่างชัดเจนและครอบคลุมในสิ่งที่ศึกษา

3) สร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัย 5 ฉบับ ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร 2) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน 3) แบบสอบถามสำหรับนิสิต 4) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และ 5) แบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการเอกชน

4) นำแบบสอบถามทั้ง 5 ฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ พบว่ามีค่าระหว่าง 0.67-1.00

5) นำแบบสอบถามมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 6 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน ผู้ประกอบการเอกชน จำนวน 9 คน และนิสิตปริญญาโท จำนวน 12 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 52 คน และนำผลของการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .980

6) ดำเนินการสร้างเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม สำหรับการประเมินหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

2) ศึกษาเล่มหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในเล่มหลักสูตรร่วมกับการใช้แนวคิดการประเมินแบบ CIPP Model 4 ด้าน นำมากำหนดเป็นประเด็นสำหรับการสนทนากลุ่ม จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านบริบท จำนวน 16 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 8 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 13 ข้อ และด้านผลผลิต จำนวน 2 ข้อ

3) นำประเด็นสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ พบว่ามีค่าระหว่าง 0.67-1.00

4) จัดเตรียมประเด็นหรือแนวคำถามการสนทนากลุ่มที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดกิจกรรมประชุมสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 โดยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบสอบถาม มีการดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ คือ เก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามที่เป็นกระดาษ และเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามที่เป็นออนไลน์ โดยส่งแบบสอบถามทั้งที่เป็นกระดาษ และแบบสอบถามออนไลน์ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และ application line ไปยังผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 กลุ่มคือ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นิสิตปริญญาโท ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ประกอบการเอกชน จำนวน 114 ฉบับ ได้กลับคืนมา 38 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 33.33 จำแนกร้อยละได้ดังนี้ 10.53, 13.16, 21.05, 47.37 และ 7.89 ตามลำดับ

2. การสนทนากลุ่ม (Focus groups) มีการดำเนินการดังนี้

2.1 เตรียมประเด็นหรือแนวข้อคำถามการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจัดเตรียมแนวข้อคำถามการสนทนากลุ่มที่ผ่านกระบวนการหาคุณภาพเครื่องมือเรียบร้อยแล้ว ซึ่งครอบคลุมประเด็นทางด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ของการใช้หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559) รวมถึงผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักได้ศึกษาจากเอกสารดังกล่าวก่อนการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม

2.2 เตรียมการด้านสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมประชุมการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้ห้องประชุมภาควิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมครั้งนี้ รวมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการบันทึกเสียงการสนทนา

2.3 นัดหมายวันเวลา และสถานที่กับผู้ถูกสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิที่จะมาให้ข้อมูลในกิจกรรมสนทนากลุ่มด้วยวาจา และได้ดำเนินการทำหนังสือเชิญเป็นทางการ กิจกรรมสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัยครั้งนี้ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2563 ระหว่างเวลา 15.00 – 18.00 น. ใช้ระยะเวลาประมาณ 3 ชั่วโมง เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่สะท้อนการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

2.4 ดำเนินกิจกรรมสนทนากลุ่ม และบันทึกเสียง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการ และได้ดำเนินการขออนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อบันทึกเสียงการสนทนาและแจ้งกับผู้ให้ข้อมูลหลักว่าผู้วิจัยจะมีการเก็บข้อมูลลงสื่อบันทึกข้อมูลดิจิทัลที่มีการเข้ารหัสไฟล์เพื่อป้องกันการเข้าถึงไฟล์ข้อมูลจากบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย รวมทั้งสื่อบันทึกข้อมูลดิจิทัลเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลของผู้วิจัยเอง ซึ่งบุคคลอื่นเมื่อจะเข้าใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้วิจัยจะต้องกรอกรหัสผ่านเสียก่อนจึงจะใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ เมื่อผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเสร็จสมบูรณ์แล้วจะทำลายไฟล์เสียงดังกล่าว โดยการลบออกจากสื่อบันทึกข้อมูลดิจิทัลแบบถาวรที่ไม่สามารถกู้ไฟล์นั้นนำมาใช้ใหม่ได้

2.5 ถอดเทปการบันทึกเสียง ผู้วิจัยนำไฟล์เสียงที่ได้จากการบันทึกการสนทนากลุ่มมาถอดเสียงให้เป็นข้อความ เมื่อมีการพิมพ์ข้อความที่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยมีการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งด้วยการเปิดไฟล์เสียงฟังและอ่านข้อความตามที่ปรากฏในเอกสารที่ได้จัดพิมพ์ หากตรวจพบสิ่งที่ไม่ตรงกับเสียงผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง

2.6 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำเอกสารฉบับสมบูรณ์ที่ได้จากการถอดเทปมาทำความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดอีกครั้ง เพื่อดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นการจัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) การแสดงข้อมูล (Data display) และการหาข้อสรุป (Conclusion)

จากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากการแสดงความคิดเห็นผ่านกิจกรรมสนทนากลุ่ม (อมารสี อัมพันศิริรัตน์, 2557)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วดำเนินการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง มีความคิดเห็นเหมาะสมระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง มีความคิดเห็นเหมาะสมระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง มีความคิดเห็นเหมาะสมระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง มีความคิดเห็นเหมาะสมระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง มีความคิดเห็นเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

2. ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และรายงานผลในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการรายงานผลจำแนกรายด้าน ดังนี้ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ดังท้ายตารางที่ 2-5

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำโครงร่างวิจัยขอการรับรองการคุ้มครองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับรอง โครงการเลขที่ 183/2562 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2562 ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างทราบ ประโยชน์ของการวิจัย การตอบแบบสอบถาม สิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธ ในการเข้าร่วมวิจัย ขณะทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างสามารถออกจากการวิจัยในระหว่างการวิจัยได้ โดยไม่เกิดผลเสียหายต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความความลับและนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตาราง 1 ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวม

รายการประเมิน	M	S	แปลความหมาย
1. ด้านบริบท	4.20	1.09	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.53	0.79	มากที่สุด
3. ด้านกระบวนการ	4.72	0.91	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิต	4.47	0.78	มาก
รวม	4.37	0.98	มาก

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวม พบว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.37$, $S = 0.98$) และผลการประเมินรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการ ($M = 4.72$, $S = 0.91$) และด้านปัจจัยนำเข้า ($M = 4.53$, $S = 0.79$) สำหรับด้านผลผลิต และด้านบริบทมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($M = 4.47$, $S = 0.78$; $M = 4.20$, $S = 1.09$) ตามลำดับ

ตาราง 2 ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท

รายการประเมิน	M	S	แปลความหมาย
1. ปรัชญาของหลักสูตร	4.76	0.56	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.80	0.53	มากที่สุด
3. โครงสร้างหลักสูตร	4.70	0.68	มากที่สุด

รายการประเมิน	M	S	แปลความหมาย
4. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตร	4.32	0.96	มาก
5. รายวิชาในหลักสูตร	4.09	1.15	มาก
รวม	4.20	1.09	มาก

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบท พบว่าโดยภาพรวมความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.20$, $S = 1.09$) และผลการประเมินรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($M = 4.80$, $S = 0.53$) ด้านปรัชญาของหลักสูตร ($M = 4.76$, $S = 0.56$) และด้านโครงสร้างหลักสูตร ($M = 4.70$, $S = 0.68$) สำหรับด้านเนื้อหาวิชาในหลักสูตร และด้านรายวิชาในหลักสูตรมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($M = 4.32$, $S = 0.96$; $M = 4.09$, $S = 1.15$ ตามลำดับ)

ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม พบว่า

1. ปรัชญาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา และปรัชญาของสถาบันการศึกษา รวมทั้งความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาการ และสภาพสังคมปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนดขึ้นอย่างกระชับ เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความเหมาะสมดี สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร และมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดขึ้นทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา และจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชามีความเหมาะสม

3. รายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม แต่ละรายวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้จริง รายวิชาในหมวดวิชาปรับพื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่วุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาอาจต้องมีการปรับปรุงรายวิชาให้มีความทันสมัย ทันต่อบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ถ้าจะให้รองรับกับความต้องการในอนาคตจะต้องเพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์ วิทยาการคำนวณ การเขียนโปรแกรม วิทยาการสมัยใหม่ ปรับปรุงให้ทันสมัยตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

กล่าวโดยสรุป ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านบริบท ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีความสอดคล้องกัน ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าปรัชญา วัตถุประสงค์ และโครงสร้างหลักสูตร มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 3 ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า

รายการประเมิน	M	S	แปลความหมาย
1. ผู้เรียนและการรับเข้า	4.86	0.49	มากที่สุด
2. อาจารย์	4.83	0.51	มากที่สุด
3. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.19	0.91	มาก
รวม	4.53	0.79	มากที่สุด

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโดยภาพรวมความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.53$, $S = 0.79$) และผลการประเมินรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านผู้เรียนและการรับเข้า ($M = 4.86$, $S = 0.49$) และด้านอาจารย์ ($M = 4.83$, $S = 0.51$) สำหรับด้านสิ่งสนับสนุนการศึกษามีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($M = 4.19$, $S = 0.91$)

ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม พบว่า

1. หลักเกณฑ์การคัดเลือกมีความเหมาะสม ช่วงที่ผ่านมามหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับระเบียบเกณฑ์เรื่องภาษาอังกฤษที่มีความชัดเจนขึ้น เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ในแต่ละปีการศึกษาที่มีแนวปฏิบัติไม่เหมือนกัน

2. วิธีการคัดเลือกมีความเหมาะสม นิสิตจะต้องมีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์เพื่อพิจารณาเจตคติ

3. หลักเกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาบังคับและหมวดวิชาเลือกมีความเหมาะสมทั้งด้านคุณวุฒิและประสบการณ์ของผู้สอน

4. สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาคารเรียนของคณะศึกษาศาสตร์ อยู่ระหว่างดำเนินการสร้างทำให้ห้องเรียนหรือห้องค้นคว้ารายบุคคลมีไม่เพียงพอ แต่นิสิตสามารถเข้าใช้บริการได้ที่สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยได้

5. สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมและเพียงพอ แต่ควรมีการตรวจสอบความพร้อมในการใช้งานอยู่เป็นประจำ อาจจะมีการจัดเตรียมเรื่องของจุดเสียบไฟฟ้า

6. ด้านงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสมทั้งงบประมาณสนับสนุนและการพัฒนาความรู้ความสามารถของอาจารย์และนิสิตมีพอ

กล่าวโดยสรุป ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีความสอดคล้องกัน ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าหลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าเรียนมีความเหมาะสมดีแล้ว และเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมในประเด็นเรื่องประสบการณ์ในการทำวิจัย มีคุณวุฒิและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน

ตาราง 4 ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ

รายการประเมิน	M	S	แปล ความหมาย
1. การบริหารจัดการหลักสูตร	4.67	0.97	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนการสอน	4.67	0.97	มากที่สุด
3. การวัดและการประเมินผล	4.75	0.95	มากที่สุด
4. การให้คำปรึกษาทางวิชาการ	4.78	0.73	มากที่สุด
รวม	4.72	0.91	มากที่สุด

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ พบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.72$, $S = 0.91$) และผลการประเมินรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ($M = 4.78$, $S = 0.73$) ด้านการวัดและการประเมินผล ($M = 4.75$, $S = 0.95$) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.67$, $S = 0.97$; $M = 4.67$, $S = 0.97$) ตามลำดับ

ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม พบว่า

1. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรชัดเจน มีอาจารย์ประจำหลักสูตรเพียงพอกับการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งหลักสูตรได้เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงและมีประสบการณ์ เข้าร่วมการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรมีความเหมาะสม เปิดโอกาสให้เรียนรู้ได้อย่างอิสระ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ รวมทั้งการพานิสิตเข้าร่วมการประชุมวิชาการระดับชาติ และระดับนานาชาติ

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาได้ดำเนินการอย่างเหมาะสม และการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและวิธีการให้คำปรึกษามีความเหมาะสม อาจารย์ให้ความเอาใจใส่เป็นอย่างดี และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์

กล่าวโดยสรุป ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่ากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล และการให้คำปรึกษามีความเหมาะสม

ตาราง 5 ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต

รายการประเมิน	M	S	แปลความหมาย
1. คุณธรรม จริยธรรม	4.46	0.85	มาก
2. ความรู้	4.57	0.79	มากที่สุด
3. ทักษะทางปัญญา	4.42	0.75	มาก
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.51	0.73	มากที่สุด
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.31	0.80	มาก
6. ทักษะการจัดการเรียนรู้	4.35	0.84	มาก
7. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต	4.53	0.73	มากที่สุด
รวม	4.47	0.78	มาก

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านผลผลิต พบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.47$, $S = 0.78$) และผลการประเมินรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ($M = 4.57$, $S = 0.79$) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิต ($M = 4.53$, $S = 0.73$) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($M = 4.51$, $S = 0.73$) สำหรับด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ($M = 4.46$, $S = 0.85$; $M = 4.42$, $S = 0.75$; $M = 4.35$, $S = 0.84$; $M = 4.31$, $S = 0.80$) ตามลำดับ

ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม พบว่า

มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มีผลการเรียนรู้ตามความคาดหวังของหลักสูตร และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรตามที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุป ความเหมาะสมของหลักสูตรด้านผลผลิต มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่านิสิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรต้องการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านบริบท ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบทโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านบริบทพิจารณา ดังนี้ 1) ปรัชญาของหลักสูตร 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3) โครงสร้างหลักสูตร 4) เนื้อหารายวิชาในหลักสูตร และ 5) รายวิชาในหลักสูตร แต่ละประเด็นการศึกษาสามารถสะท้อนได้จากผลการสนทนากลุ่มที่มีความเห็นว่าหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ปรัชญาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา และปรัชญาของสถาบันการศึกษารวมทั้งความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาการ และสภาพสังคมปัจจุบัน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกำหนดขึ้น

อย่างกระชับ เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร และมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดขึ้นทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา และจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชามีความเหมาะสม และรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม แต่ละรายวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้จริง และสอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2532) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรคือ เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา และจุดหมายของหลักสูตรผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในประเด็นเรื่องรายวิชาในหลักสูตรที่มีผลการประเมินในระดับมาก แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่ารายการอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มที่มีข้อเสนอแนะให้รายวิชาในหมวดวิชาปรับพื้นฐานสำหรับผู้ที่ไม่วุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ต้องมีการปรับปรุงรายวิชาให้มีความทันสมัยเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ. 2558 ประกอบกับมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ ไทยแลนด์ 4.0 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการที่ดำเนินการธุรกิจอยู่ใน 3 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสาขาวิชาที่มีโอกาสในการสนับสนุนพัฒนาผู้เรียน และบุคลากรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นอย่างมาก สามารถพัฒนาเป็นหลักสูตรในระบบการศึกษา และหลักสูตรระยะสั้นสำหรับพัฒนาบุคลากรในโรงงานได้เป็นอย่างดี เช่น การอบรมหัวหน้างานเพื่อการถ่ายทอด หรือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพด้วยการใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษา ฯลฯ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย 1) ผู้เรียนและการรับเข้า 2) อาจารย์ และ 3) สิ่งสนับสนุนการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มที่มีความคิดเห็นโดยสรุปดังนี้ หลักเกณฑ์การคัดเลือกมีความเหมาะสม วิธีการคัดเลือกผู้เรียนมีความเหมาะสม รวมทั้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาบังคับและหมวดวิชาเลือกมีความเหมาะสม สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาคารเรียนของคณะศึกษาศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินการสร้าง ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมและเพียงพอ ด้านงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับ ASEAN University Network (2015) ที่ได้สร้างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรที่เรียกว่า ASEAN University Network Quality Assurance: AUN – QA ใน Criterion 5 กล่าวถึงการประเมินผู้เรียน (Student Assessment) มีความสำคัญสำหรับการคัดเลือกผู้เรียนที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของหลักสูตรตั้งแต่ การรับเข้าผู้เรียน การประเมินความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องระหว่างการศึกษา และการทดสอบก่อนสำเร็จการศึกษา ความสำคัญในประเด็นนี้ คือ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรต้องการได้ผู้เรียนที่มีความพร้อม จึงต้องมีการกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และกระบวนการคัดเลือกผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถคัดกรองผู้ที่เหมาะสมเข้าเรียนในหลักสูตร ส่วนหนึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักได้แสดงความเห็นเรื่องความพร้อมด้านกายภาพของคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ ทำให้ห้องเรียน ห้องค้นคว้ารายบุคคล ไม่เพียงพอต่อการให้บริการ และมีข้อจำกัดของการใช้อาคารเรียนรวมซึ่งเป็นที่ตั้งปัจจุบันของคณะศึกษาศาสตร์ ส่งผลทำให้สภาพแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนอาจจะไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ดีพอ แต่คณะได้จัดให้มีอุปกรณ์เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมทั่วบริเวณ นิสิตสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ในโลกออนไลน์ได้อย่างสะดวก

3. ด้านกระบวนการ ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านกระบวนการประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดและการประเมินผล และ 4) การให้คำปรึกษาทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มที่มีความคิดเห็นโดยสรุปดังนี้ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรชัดเจน มีอาจารย์ประจำหลักสูตรเพียงพอกับการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งหลักสูตรได้เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงและมีประสบการณ์ เข้าร่วมการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรมีความเหมาะสม เปิดโอกาสให้เรียนรู้ได้อย่างอิสระ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ รวมทั้งการพานิสิตเข้าร่วมการประชุมวิชาการระดับชาติ และระดับนานาชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาได้ดำเนินการอย่างเหมาะสม และการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาและวิธีการให้คำปรึกษามีความเหมาะสม อาจารย์ให้ความเอาใจใส่เป็นอย่างดี และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ และสอดคล้องกับสามารถ อัยกร (2559) กล่าวถึง บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ว่า อาจารย์มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและสนับสนุนนิสิตทุกด้าน เพื่อให้นิสิตสามารถประสบความสำเร็จในการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องช่วยแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรที่ศึกษา โครงสร้างของหลักสูตร การลงทะเบียนรายวิชาเรียน วิธีการเรียน เกณฑ์การจบการศึกษา ตลอดจนแนวทางอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนิสิตตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษา ได้จัดรายวิชาให้นิสิตได้เรียน 3 วิชา คือ วิชาการออกแบบและพัฒนากระบวนการสอน วิชาการออกแบบและพัฒนาสื่อหลายมิติเพื่อการสอน และวิชาวิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย ทั้งสามวิชาผู้สอนได้มีพูดคุยและตกลงให้นิสิตได้ร่าง 3 บทวิจัยโดยนำหัวข้อวิจัยไปใช้ทั้ง 3 วิชาตลอดภาคเรียน จากนั้นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้จัดประชุมวิพากษ์ร่างเค้าโครง 3 บท แล้วจึงดำเนินการสอบเค้าโครง 3 บทต่อไป จากกิจกรรมที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณาจารย์มีความทุ่มเท และตั้งใจในการให้คำปรึกษา ลูกศิษย์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับมาตรการ และกฎระเบียบต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดขึ้น การบริหารหลักสูตรจะต้องมีความเข้มงวดในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การคัดเลือกผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมาก สำหรับการผลิตทรัพยากรมนุษย์ เพราะถ้าหากกระบวนการผลิตไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อผลผลิตที่ออกไปสู่สังคมได้

4. ด้านผลผลิตผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิตโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้ให้ข้อมูลหลักแสดงความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับ นิสิตได้รับความรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มที่มีความคิดเห็นโดยสรุปคือ มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มีผลการเรียนรู้ตามความคาดหวังของหลักสูตร และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ สอดรับกับจุดประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ที่มีอยู่ 5 ด้านด้วยกันคือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสะท้อนจากผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคิดเห็นว่า มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มีผลการเรียนรู้ตามความคาดหวังของหลักสูตร และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การนำผลการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต สิ่งสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรคือการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตที่แท้จริง

2. หลักสูตรควรมีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ประจำปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรและปรับกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างทันทั่วถึง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การประเมินหลักสูตรควรเน้นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกสำหรับการนำไปปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

2. การประเมินหลักสูตรควรดำเนินการประเมินหลักสูตร ระหว่างมีการใช้หลักสูตรในระยะ 2 ปี เพื่อการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

3. ใช้รูปแบบการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ร่วมกับการใช้รูปแบบ CIPP

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2563, จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews2/news2.pdf>.
- จรัส บัวศรี. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา. บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภาควิชาคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีการศึกษา. (2559). *หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี การศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559*. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มารุต พัฒนา. (2556). *การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สามารถ อัยกร. (2559). บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 10(2), 423-434.
- สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ. (2561). *แนวคิดและแนวทาง: การประเมินหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมาวสี อัมพันศิริรัตน์. (2557). มโนทัศน์ของการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาล และการสาธารณสุขภาคใต้*, 1(2), 68-78.
- ASEAN University Network. (2015). *Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level version 3*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Stufflebeam, D. L., Kappa, P. D., Foley, W. J., Gephart, W. J., Guba, E. G., Hammond, R. L., Marriman, H. O., & Provus, M. M. (1971). *Educational evaluation and decision-making*. Itasca, Illinois: Peacock.
- ssion (the "SMILES" trial): study protocol.